

ИЗЛОЖБА ПОВОДОМ ВЕЛИКИХ ДАТУМА ИЗ БИОГРАФИЈЕ ПРОСВЕТИТЕЉА ЖИВОТ ДОСИТЕЈЕВ КРОЗ 12 САЗВЕЖЂА

М. Краљ

Ове године навршава се и 220 година од чувене песме "Востани Србије"

ДЕЛО Доситеја Обрадовића, његове поуке и поруке свом народу имали су за циљ да српски народ развија школе и створи савремену државу и бољи живот, заснован на знању, хуманости, солидарности и свакој напредној сарадњи и толеранцији, сматра Мирјана Драгаш, управник Задужбине "Доситеј Обрадовић" и аутор идејног пројекта изложбе која ће од вечерас у 19 часова, у Великој галерији Дома Војске Србије, посетити на баштину великог просветитеља.

Неколико је непосредних повода за поставку "Сазвежђе Доситеј", организовано у сарадњи са Медија центром "Одбрана", а сви леже у датумима од значаја за његов живот и дело просветитеља, истиче Драгашева:

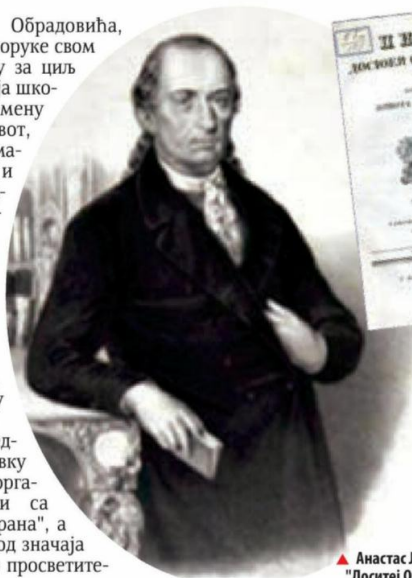
- Ове године навршава се 285 година од рођења Доситеја (Димитрија) Обрадовића, 240 година од објављивања књиге "Совјети здравог разума" и 220 година од чувене песме "Востани Србије". Ова песма је величанствена химна Првом српском устанку, којом је искрено и снажно подржао обнављање српске државе на темељима немањинке Србије, значајне државе међу великим царствима и на темељима православља.

Аутор концепта и изложбене поставке је Александар Станојловић, који у каталогу, који прати изложбу, подсећа:

- Доситеј Обрадовић се веома често селио, мењајући градове, државе и културе - Европа је била његова кућа, а путовања на великим раздаљинама у прединдустријско доба из нашег угла

Ауторски тим

НА изложби посвећеној првом министру просвете обновљене Србије, биће представљени експонати посвећени његовом животу и делу који се чувају у Универзитетској библиотеци "Светозар Марковић", Народном музеју Србије, Матици српској, Галерији Матице српске из Новог Сада, на Београдском универзитету, али и она која су део савременог стваралаштва Задужбине. Ауторски тим, уз Мирјану Драгаш, Душана Иванића и Александра Станојловића, чине и Бранислава Јордановић, Драгана Михаиловић, Светлана Пуцаревевић, Елиана Гавриловић, Јелена Веселинов, Данило Вукановић, Снежана Мишић, Маја Маринковић.

▲ Анастас Јовановић, "Доситеј Обрадовић"

Наиме, крајем 18. и почетком 19. века постављени су темељи наших институција просвете и културе - основане су прве гимназије и учитељске школе, Велика школа (претеча Београдског универзитета), а сазрела је и идеја за оснивање Матице српске. Доситејеви савременици и пријатељи, када се вратио у земљу, наводи Станојловић, први су модерни српски књижевници, романописци, драматурзи, журналисти, позоришни уметници:

- Његово деловање директно је повезано са првим српским научним радovima, а његови најближи сарадници саставили су прве уџбенике историје, земљописа, науке рачуна, правописанија и граматике. Дванаест сазвежђа завршава се Доситејевом смрћу. Међутим, његов рад је жив и инспиративан и у посебном делу изложбе приказане су личности које су се бавиле проучавањем и објављивањем његовог дела након његове смрти. Једни су сакупили и објавили сабрана дела и библиографије, други су приредили зборнике радова, трећи су одбрањили дисертације... Сваки од приказаних књижевника, истраживача или уметника представља још једну звезду на бескрајном небу Доситејевог дела.

Посебан сегмент изложбе чиниће уметнички портрети Доситеја настали током 19. и 20. века.

- Доситеј се својски залагао да се његово дело шири за поуку и етичко васпитање најширих друштвених слојева. У том духу је и ова изложба - намењена је најширем кругу људи, суграђанима, земљацима из других српских места и других јужнословенских земаља, посебно нашим људима из иностранства, да сви заједно примимо поуке и поруке Доситеја Обрадовића и његових сарадника и пријатеља, који су живели у преломном историјском времену за културу Србије - закључије Станојловић.

Професор Душан Иванић, као рецензент каталога и изложбе, истиче да је после Светог Саве, Доситеј, проповедник моралности, врлине, људскости и слободне мисли, уз то писац велике снаге, постао апостол новог доба српске културе и уз Вука, део његовог светог тројства. ■

